

Nr 365.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till samarbetskommittén för byggnadsfrågor; given Stockholms slott den 11 oktober 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gunnar Myrdal.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 oktober 1946.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Myrdal, fråga om anslag till samarbetskommittén för byggnadsfrågor samt anför därvid följande.

Såsom ett led i strävandena att nedbringa byggnadskostnaderna inom försvarsväsendet meddelade Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1942 föreskrifter angående åtgärder för att åstadkomma enhetlighet i försvarsväsendets byggnadsverksamhet m. m. I anledning av nämnda beslut tillsattes en försvarsväsendets samarbetsdelegation i byggnadsfrågor. Delegationen ägnade sig särskilt åt att utarbeta enhetliga normer för arbetsbeskrivningar för byggnadsarbeten. Delegationens arbete visade sig i väsentlig mån bidra

till en sänkning av byggnadskostnaderna. Jag torde för närmare kännedom om delegationens verksamhet få hänvisa till propositionen 1945: 308 s. 16—19.

De arbetsbeskrivningar, som utarbetades av samarbetsdelegationen, kunna i allmänhet icke direkt användas inom den civila byggnadsverksamheten. I syfte främst att utarbeta enhetliga arbetsbeskrivningar, lämpade för civila behov, bildades därför efter överläggningar under hösten 1945 mellan representanter för myndigheter, organisationer och sammanslutningar med verksamhet inom byggnadsfacket samarbetskommittén för byggnadsfrågor. Kommittén är sammansatt av representanter dels för arméns fortifikationsförvaltning, byggnadsstyrelsen, domänstyrelsen, egnahemsstyrelsen, flygförvaltningen, jordbrukets byggnadsstudiekommitté, järnvägsstyrelsen, kommittén för byggstandardisering, marinförvaltningen, statens byggnadslånebyrå, statens kommitté för byggnadsforskning, statens provningsanstalt, vattenfallsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, och dels för aktiebolaget svensk byggtjänst, hyresgästernas sparkasse- och byggnadsförening i Stockholm u. p. a., kooperativa förbundet, lantbruksförbundets byggnadsförening, samverkande byggnadsfackförbunden, svenska arkitekters riksförbund, svenska byggnadsentreprenörsföreningen, svenska byggnadsindustriförbundet, svenska kommunaltekniska föreningen, svenska riksbyggen, förening u. p. a., svenska teknologföreningen genom avdelningen svenska arkitektföreningen och avdelningen för väg- och vattenbyggnadskonst samt Sveriges högskolebildade väg- och vattenbyggares riksförbund. Kostnaderna för kommitténs verksamhet utgöras väsentligen av ersättningar till anställd personal, lokalhyror och expenser.

I skrivelse den 22 oktober 1945 till statens tekniska forskningsråd hemställde samarbetskommittén om bidrag för bestridande av kostnaderna för kommitténs verksamhet för tiden intill den 1 juli 1946. Kommittén anförde därvid beträffande sitt arbetsprogram bland annat följande.

Vid utarbetandet av enhetliga arbetsbeskrivningar är det icke endast fråga om standardisering och systematik av ifrågavarande beskrivningar, utan avsikten är jämväl att ingående detaljbehandla varje särskilt arbetsobjekt i ändamål att för nedbringande av kostnaderna utnyttja materiel och arbetskraft på bästa möjliga sätt. Särskilt måste därvid beaktas de ändrade arbetsförfaranden, som bliva en följd av byggnadsverksamhetens avsedda omläggning från säsong- till helårsdrift liksom den forcering av byggnadsarbetena, som alltmer gör sig gällande. Omfattande forskningsarbeten äro därför avsedda att genomföras särskilt i fråga om trä-, betong- och målningsarbeten. Utformandet av beskrivningarna synes böra ske under förhållanden, som lägga ansvaret för beskrivningarnas riktighet och logiska uppläggning på de myndigheter och organisationer, som skola tillämpa beskrivningarna. Det är icke möjligt att på förhand ange alla de uppgifter, som kunna komma att kräva behandling. Bland de många frågor, som närmast komma i åtanke, må här endast nämnas dem, som avse dels sambandet och samarbetet mellan de olika organ, såväl officiella som enskilda, vilka hava att taga del i förberekelser och tillkomst av ett byggnadsobjekt, dels kvalifikationerna för de personer, som i olika ställning ansvara för en byggnads goda utförande, och dels nödiga åtgärder för införandet av arbetsmetoder och material, som kunna verka nedbringande på byggnadskostnaderna.

Sedan skrivelsen av forskningsrådet överlämnats till Kungl. Maj:ts prövning erhöll samarbetskommittén enligt beslut den 1 februari 1946 från reservationsanslaget till Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. 50 000 kronor till bestridande av de med skrivelsen avsedda kostnaderna. Sedermera beviljade Kungl. Maj:t enligt beslut den 6 september samma år kommittén ett belopp av högst 25 000 kronor från samma anslag för täckande av kostnaderna för kommitténs fortsatta verksamhet intill omkring den 1 november 1946.

I skrivelse den 14 september 1946 har nu *samarbetskommittén för byggnadsfrågor* hemställt om ett anslag å 85 000 kronor för kommitténs verksamhet under återstående delen av budgetåret 1946/47. Till stöd härför har kommittén anfört bland annat följande.

Inom kommittén ledes arbetet av ett särskilt arbetsutskott, bestående av sju personer, representerande olika grenar av byggnadsverksamheten. Arbetsutskottet är närmast ett ledande och granskande organ. Själva arbetet utföres av utskottets tekniska sekretariat, till vilket är knuten för ändamålet anställd, väl kvalificerad personal.

Under utskottets ledning bedrivs utredningsarbetet med arbetsbeskrivningar och nomenklatur på så sätt, att särskilda subkommittéer med sakkunniga från arbetsgivar- och arbetarorganisationer, tillverkare, forskningsorgan m. fl. tillsätts för olika slag av arbeten. Det tekniska sekretariatet samlar allt primärmaterial, och detta granskas av de sakkunniga, vilka alltså ej äro arbetande utan rådgivande. Härigenom har utskottet möjlighet att leda, övervaka och påskynda arbetet.

Hittills har inom kommittén medhunnits ett sammanställande av nomenklaturen inom en stor del av byggnadsområdet, varvid erforderligt samarbete ägt rum med tekniska nomenklaturcentralen och ett flertal specialister inom olika yrkesområden. Vidare har arbetsutskottet, efter ingående undersökningar, utarbetat preliminärt förslag till rationellt och praktiskt ordnat system för upprättande av arbetsbeskrivningar. Jämsides härmed utarbetas inom de särskilda subkommittéerna tekniska bestämmelser rörande olika arbetsmoment för sten-, plåt- och målningsarbeten.

Kommittén framhåller vidare, att den just nu mest angelägna uppgiften vore att utföra vissa förberedande undersökningar, som senare skulle kunna ligga till grund för s. k. virkesbestämmelser. Med virkesbestämmelser avsåges regler rörande kvaliteter och dimensioner å virke, lämpliga att för skilda ändamål utgöra svensk standard. Det kunde enligt samarbetskommittén redan nu fastslås att hittills uppställda krav på byggnadsvirkets kvalitet varit högre än vad nu vunna erfarenheter fordrade. Det föreslagna utredningsarbetet komme därför att medföra en förändring så till vida, att betydande kvantiteter mera högklassigt virke kunde reserveras för förädlingsindustrin och exporten i utbyte mot billigare virke av lägre kvalitet utan att byggnadens värde sänktes. Vidare vågade man enligt kommitténs mening räkna med en icke obetydlig minskning av virkesåtgången dels genom utnyttjande av lättare konstruktioner och dels genom användning helt eller delvis av andra lättillgängliga byggnadsmaterial.

Enligt samarbetsdelegationens beräkningar skulle kostnaderna för kommitténs verksamhet för budgetåret 1946/47 fördela sig på följande poster, nämligen: teknisk personal 56 000 kronor, hyror, telefon och expenser 12 000

kronor, sekretariat 9 000 kronor, specialutredningar 30 000 kronor samt publikationstryck 3 000 kronor. Kostnaderna skulle således uppgå till sammanlagt 110 000 kronor. Drages därifrån det belopp av 25 000 kronor, som kommittén enligt vad jag tidigare anfört innevarande budgetår erhållit från anslaget till Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. för sin verksamhet intill tiden omkring den 1 november 1946, skulle medelsbehovet för återstoden av budgetåret utgöra 85 000 kronor.

Över samarbetsdelegationens framställning hava infordrade utlåtanden avgivits av byggnadsstyrelsen, statskontoret och 1946 års utredning rörande byggnadsfrågor.

Statskontoret anför, att ytterligare medel för samarbetskommitténs kostnader knappast borde tagas i anspråk från anslaget till Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. samt att särskilt anslag för ändamålet därför torde få begäras av riksdagen. De framlagda kostnadsberäkningarna undandroge sig statskontorets bedömande.

Byggnadsstyrelsen och 1946 års utredning rörande byggnadsfrågor tillstyrka framställningen.

*Departements-
chefen.*

I strävandena att höja den allmänna bostadsstandarden intaga de problem, med vilka samarbetskommittén för byggnadsfrågor arbetar, en framträdande plats. Kommitténs främsta uppgift är att åstadkomma en förbättrad form av arbetsbeskrivningar i anslutning till vad som i detta hänseende redan utförts på det militära området. De för militära byggnadsarbeten avsedda arbetsbeskrivningarna ha visat sig väl fylla sin uppgift. Sålunda har arbetena underlättats och byggnadskostnaderna kunnat nedbringas. Det är anledning förvänta, att motsvarande fördelar skola uppnås på det civila byggnadsområdet genom samarbetskommitténs verksamhet. Av principiella skäl är det önskvärt, att kostnaderna för kommitténs verksamhet helt bestridas av statsmedel. Skall kommitténs arbete kunna fortgå under hela det nu löpande budgetåret erfordras utöver de medel, som tillskjutits från anslaget till Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m., ytterligare bidrag från statens sida. Enär tillgängliga anslag icke giva utrymme för fortsatt understöd åt kommittén, förordar jag, att särskilt anslag för ändamålet begäres av riksdagen för innevarande budgetår. Jag förutsätter emellertid, att kommitténs medelsbehov därefter skall kunna till fullo täckas från anslaget till Byggnadsforskning. Mot kommitténs kostnadsberäkningar har jag icke något att erinra.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Samarbetskommittén för byggnadsfrågor* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 under tionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 85 000.

Ur protokollet:

Siegmund Vogel.